

บทคัดย่อ

วาทกรรมการทูตมหาอำนาจเอเชียตะวันออก: ญี่ปุ่น

วรวิมล จิราสมบัติ*

งานวิจัยนี้ศึกษาวาทกรรมการทูตในสุนทรพจน์ของรัฐมนตรีว่าการกระทรวงการต่างประเทศของญี่ปุ่นสองคน โดยใช้มุมมองวาทกรรมวิเคราะห์เชิงวิพากษ์ วัตถุประสงค์ของงานวิจัยมี 3 ประการคือ 1. วิเคราะห์กระบวนการสร้างวาทกรรมของญี่ปุ่นในกิจการด้านต่างประเทศ 2. ศึกษาทฤษฎีทางภาษาในการประกอบสร้างวาทกรรมการทูตชุดต่างๆของญี่ปุ่น 3. วิเคราะห์อุดมการณ์หลักของสังคมญี่ปุ่นที่แฝงอยู่ในวาทกรรมด้านการต่างประเทศ ผู้วิจัยเก็บข้อมูลสุนทรพจน์จำนวน 24 บท จากเว็บไซต์ทางการของกระทรวงการต่างประเทศ ประเทศญี่ปุ่นตั้งแต่เดือนกันยายน 2554 ถึงเมษายน 2558

ผลการวิจัยพบว่าสุนทรพจน์ของรัฐมนตรีต่างประเทศประกอบสร้างวาทกรรมหลักขึ้น 2 ชุดคือ วาทกรรมความร่วมมือช่วยเหลือ และวาทกรรมสันติภาพ วาทกรรมความร่วมมือช่วยเหลือแบ่งเป็นวาทกรรมย่อย 2 ชุดคือ การพัฒนาและความมั่นคงของมนุษย์ วาทกรรมสันติภาพแบ่งออกเป็น วาทกรรมย่อย หลักนิติธรรม และประเทศแห่งสันติภาพ วาทกรรมหลักนิติธรรมนั้นมีอุดมการณ์ประชาธิปไตยเป็นแกน วาทกรรมทางการทูตใช้สำนวนทางการทูตที่แสดงความเห็นแบบสากลและใช้อุปลักษณ์โน้มน้าวจิตใจทั้งอุปลักษณ์เชิงโครงสร้าง อุปลักษณ์เชิงพื้นที่และอุปลักษณ์เชิงวัตถุ

วาทกรรมการทูตในสุนทรพจน์ของรัฐมนตรีว่าการกระทรวงการต่างประเทศแสดงบทบาทสำคัญในการสร้างภาพญี่ปุ่นเป็นผู้นำทางด้านความมั่นคงของมนุษย์ในโลก โดยเฉพาะด้านอนามัยแม่และเด็ก การให้การสนับสนุนประเทศต่างๆในโลกด้านเศรษฐกิจเพื่อให้ประชาคมโลกตระหนักถึงบทบาทและความช่วยเหลือที่ญี่ปุ่นให้แก่ประเทศอื่นๆรวมถึงสหประชาชาติ ญี่ปุ่นเป็นประเทศที่เป็นเหยื่อของระเบิดปรมาณูและทำให้เป็นผู้รักสันติภาพ ญี่ปุ่นเป็นประเทศสันติภาพ ผลิตซ์วาทกรรม หลักนิติธรรมซึ่งเป็นอุดมการณ์หลักของญี่ปุ่นเพื่อสร้างโลกที่มีเสถียรภาพ ทำให้สังคมโลกสงบสุข

* อาจารย์ประจำสาขาวิชาภาษาญี่ปุ่น ภาควิชาภาษาตะวันออก คณะอักษรศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย